

העולם: בחזרה לגינה



נשיא אישוער קארטר

הערכה מחודש, חיובית, של נשיאות

שבזכו עליהן. המרחב שלנו שינה את פניו, הוא הדין גם באיזור המאכלס והסוער ב-חצרו האחרית של הדוד סם, אמריקה הלטינית. על הרגשות האנטי-אמריקאיים המוצדקים באמריקה הלטינית כבר דווח במדור זה פעמים רבות בשלוש השנים האחרונות. הן נחלת כל שכבות העם, מחוץ לשיכבה הדקה של הנהגים משיתוף הפעולה עם ושינג'ר טון. אפילו גנרלים ימניים רבים, הנתמכים על-ידי ארצות-הברית, אינם רוחשים לה אהבה יתרה. השחצנות היאנקית פוגעת ברגשות הלאומיים של כל לאטינו-אמריקאי, אפילו איש ימין מובהק. פרשת פוקלנד גיבשה תחושה זו למערכת שלמה של שינויים מרחיקי לכת בהלוך-הרוחות, בסיגנון-החשיבה ובדרכי-הפעולה של מנהיגים רבים ביבשת. הקונסנזוס החדש הוא שאין לסמוך על ושינג'טון בכל הנוגע לאינט-

קשה להגנים בחומרת התגובה בעולם לתוקפנות המטרופת של ממשלת ישראל בלבנון. היא חרגה הרבה מעבר לכעס ספונטאני על זוועות, שפיכות-דמים או הרפתקנות. תדמיתה של ישראל זכתה למעין גוש-פנקה סופית, שרק שנים רבות של מאמץ בנייה מחדש עשויים, אולי, לשנותו לטובה. רצח עם. ההמונים שצעדו באירופה בהפגנות-מחאה מסודרות, אך מלאות כאב ועם אמיתיים, לא היו דווקא אנשי השמאל הקיצוני, אפילו שאלה לא נעדרו משם. פועלים, סטודנטים, אנשי כמורה, נוצרים, יהודים רבים, נתנו ביטוי ברור לבחילה שעוררה בהם מדיניות מנחם בגין. מילת המפתח בכל מקום היתה זהה: האירופים סבורים שישאל מבצעת רצח-עם בלבנון, כדי לספח את הגדה והרצועה בלי התנגדות של גמם. העיתונות הליברלית כותבת באותו קו, אבל בסיג-



הפגנה בפאריס נגד ממשלת ישראל

בגין פאשיסט! בגין רוצח!

טירוף מבית. ברזיל עושה מאמץ אדיר להגיע להסדר בפרשת פוקלנד, בטרם ינחלו הארגונים תבור סה מוחלטת, העלולה לערער לחלוטין את מה שנראה לברזילים כ"יציבות" בחלק זה של העולם. נשיא ברזיל עצמו, דיקטטור אכזרי בזכות עצמו ג'ואו פיגורידו, נסע באורח אישי לבית הלבן כדי לבקש מרגן למנוע ניצחון בריטי חד-משמעי.

הברזילים נהנו בתחילה מהמכות מסבלה ארגנטינה (כפי שעשו גם הדיקטטורות הפאשיסטיות השכנות בצ'י-לה ובאורוגוואי), אך הן חוששים מפילת המסטר הנר כחי, ומעליית יסודות לאומניים עוד יותר, העלולים



לחדש סיכסוכי-גבול ישנים עם ברזיל, כדי להציל את היוקרה הלאומית הארגנטינית.

הברזילים העריכו כבר לפני כמה שבועות, שהנשיא הארגנטיני, ליאופולדו גאלטיירי, לא יוכל להחזיק מעמד בשלטון אפילו ליום אחד — אם ינחל תבוסה מוחצת בשדה הקרב. גם משקפים אירופיים סברו, השבוע התי-ברר כי לא טעו — שיורשיו של גאלטיירי יהיו פאר-שיטטים ולאומנים קיצוניים, שישליטו טירור נורא מבית, וינקטו גם במדיניות חוץ תוקפנית וחסרת-פשרות. הפנייה הברזילית לושינג'טון נענתה בהצהרה של שרי-החוץ אלכסנדר היג, שקרא אף הוא למנוע ניצחון חד-משמעי לאחד הצדדים. הצהרה זו נתקלה באמריקה הלטינית בתוסר-אמון גמור, בעיקר עקב הצהרות פרור-בריטיות מובהקות של הנשיא רג'ן בנואמו בפרלמנט הבריטי. גם במיקרה זה מגיע לרג'ן פרס מיוחד ממוסד-קבה, אולי אות הכבוד על שם לנין. בריטניה כבר מונחת בכיסה של ושינג'טון, בעיקר תחת שילטונה של מארגרט-תאצ'ר, אמר לעורט קטן משקיף צרפתי, "מדוע היה רג'ן חייב לפגוע בצורה כלי-כך בוטה באמריקה הלטינית?"

בנימוקים אנטי-אמריקאיים. הלך הוא מחאה לאומנית, לא דווקא שמאלנית ועממית, נגד ארצות-הברית. ממשלות היבשת נעזרות לבנייה צבאית ומדי-נית, ללא שיתוף ושינג'טון, בברזיל, אורוגווי, צ'ילה, בוליביה, קולומביה ופרגווי נוצל משבר פוקלנד על-ידי המימסדים הביטחוניים להגדלה ניכרת של תקציב-הצבא, על חשבון תקציבי-הרווחה. המחאות משמאל היו חלשות, מה גם שההנמקה היום היא אנטי-אמריקאית...

העולם משנה את פניו. סוף שנות השבעים אופיינו בנסיגה סובייטית ובהצלחות אמריקאיות בזירה הבינלאו-מית, תחת נשיא רב השראה, אבל לא תמיד במריק בביצוע, ג'ימי קארטר, עליית רג'ן לשלטון שיחקה ישר לידי הסובייטים, הביאה לתמיכה אמריקאית בלתי-מחור-שבת וחסרת-אחריות בשלושה מיסטרס המסכנים, לי-טוח-ארון, את האינטרס המערבי (כך בפירוש רואים זאת גם האירופים): טאיוון, דרום-אפריקה וישראל של בגין-שרון.

רסים הממלכתיים של מדינות אמריקה הלטינית. כאן יש אלמנט של שינוי מהותי. לא מדובר עתה בעמי אמרי-קה הלטינית, הסתירה בין האינטרס שלהם ובין ארצות-הברית ידועה לכל מאז ומעולם. הפעם מדובר בהתי-נגשות ברורה בין ושינג'טון ובין המימסדים הצבאיים-פוליטיים בתת-היבשת, רובם ככולם נשלטים על-ידי האוליגארכיה ועושי דברה בצבא, שמרנים ופאשיס-טים כאחד.

פולין מצפה לאפיפיור

ראשי המישטר בפולין מנסים להסתיר את חששו-יתם מביקור האפיפיור, יוחנן-פאולוס השני, באר-גוסט הקרוב. איש מהם אינו מעז לעשות צעד כלשהו לביטול הביקור. מנהיגי המיפלגה פשוט רומזים ש-האפיפיור אולי יבין בעצמו שאין השעה כשרה לכך. אין כל סימנים שמנהיגי הקאחולים ירתעו. הוא ביקר בבריטניה ובארגנטינה בעיצומה של מלחמת פוקלנד, ואייאפשר לדרוש ממנו שיונח דווקא את בני ארצו הפולנים במצוקתם.

את הדיפלומאטיה הכנסייתית מנהל בכישרון רב הארכיבישוף, יוזף גלאמפ. הוא הצהיר השבוע שאין לצפות לשום מהומות בעת הביקור. העם הפולני יר-כיה את בגרותו, יקבל את האפיפיור בתהלהבות, אך ללא הפרעות סדר, **מלחמת-עצבים.** גלאמפ גמר אומר שלא להעי-ניק לשלטונות אמתלה כל שהיא למנוע את הבי-קור. נאומיו האחרונים הם תקיפים, אך מתונים מב-חינה סיגנונית. ברור לכל שהוא רואה בביקור אר-גוסט הזדמנות בלתי-חוזרת להפגנה עממית שקטה, אך אדירת עוצמה, בעד סולידריות ולמען שיחרור העצ-רים. גם המיפלגה הקומוניסטית מבינה זאת היטב. עד כה ניהל גלאמפ מלחמת-עצבים שקטה אך מוצ-לחת עם השלטונות, ויש להניח שהם לא יבטלו את הביקור. גם מוסקבה אינה מעוניינת בניכור הידידים שעשתה לה עצמה באמריקה הלטינית, ולא תצא בעמי-דה ברורה נגד האפיפיור, שהפך נכס לשלום ולחור-פש בעולם כולו.

נון מאופק יותר. עם זאת ברור שבגין הוציא את עצמו מקהל המדינאים של "העולם החופשי", והסיגנון שיוחד לו איפיון עד כה ראשי ממשלות פאשיסטיים באמריקה הלטינית.

מדינה מטורפת יותר מלוב. אבל המסקנה העיקרית היתה בהחלט ברורה וחד-משמעית: קמפ-דייוויד מת מכל הבחינות, ואיש לא יעלה בדעתו להאשים את מצריים בהתמטטותו. חוסני מובארכ נזרק על-ידי בגין-שרון בחזרה לחיק העולם הערבי, עיראק הבינה שעליה לחסל מייד את ההרפתקה האיראנית האומללה. בגין התעקש על פירוש שיקרי משלו לקמפ-דייוויד. הוא ראה בכך ניטרול החזית הדרומית לצורך סיפוח הגדה ומחי-צת אש-ף. המצרים חשים עצמם מרומים, וזהו נזק שאי-נו ניתן לתיקון. אלפי פלסטינים נרצחו, רבים יותר יבואו במקומם, וגם דם ישראלי יקר נשפך ממש לשווא. קונסנזוס חדש נוצר בעולם מסיבב לישראל. השבוע ביטא אותו גאודין הלונדוני באורח נחרץ וברור. יש-ראל היא כיום "מדינה מטורפת", הרבה יותר מלוב, למשל. אייאפשר לסמוך עליה שתגלה אחריות כלשהי, מה-גם שמיפלגת העבודה תמכה בכל לב בהרפתקה בצפון. לכן יש להתנער סופית מהאשלייה שקמפ-דייוויד עשוי להוביל להסדר כולל. הוא הפך למיכשול ברור להסכם כזה. המסקנה: יאלץ את רג'ן להסכים למהלך משותף עם הסוביי-טים. כמו בסוגיות בינלאומיות אחרות, ממלאת כיום מערב-אירופה תפקיד חיובי ואחראי, לפחות באופן יחסי לחוסר העיקביות והטיפשות של ושינג'טון, המשחקת באר-רח עיקבי לידי הסובייטים, בסין, באמריקה הלטינית ובמזרח התיכון.

אמריקה הלטינית:

מציאות חדשה

עית אחרים השתנו פני העולם. קונצפציות 1982, איגן שוות עתה את הנייר